

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091
0301 Oslo

Saksbeh./tlf.nr.: Elisabeth Sæther/ 97527954
Christine Kaaløy / 23903851
Vår ref.: 13/00011
Vår dato: 01.10.2014

Oppdatert investeringsplan 2014

I Nettutviklingsplan 2013 (NUP 2013) står Statnetts planer for videre utvikling av sentralnettet de neste 20 årene. Statnett vil legge fram neste nettutviklingsplan høsten 2015. I henhold til forskrift om energiutredninger skal Statnett hvert år oppdatere og oversende Norges vassdrags- og energidirektorat en investeringsplan. I de årene vi ikke utgir nettutviklingsplanen, gir vi en oppdatert statusrapport over planlagte prosjekter i sentralnettet. Dette brevet med vedlegg gir en slik statusrapport.

Viktige brikker i neste generasjon kraftsystem er allerede på plass

Statnett er i full gang med å gjennomføre et stort investeringsløft for å sikre at fremtidens kraftsystem legger til rette for sikker strømforsyning, gode klimaløsninger og verdiskaping over hele landet.

Statnett investerte totalt 5,3 mrd. kroner i nettprosjekter i 2013, hvorav om lag 650 millioner var mindre reinvesteringer som ikke er omtalt i Nettutviklingsplan 2013. Flere store prosjekter ble ferdigstilt, slik som Sima-Samnanger, Varangerbotn-Skogfoss og et nytt kabelanlegg i ytre Oslofjord. Disse bedrer strømforsyningen i henholdsvis Bergensregionen, Øst-Finnmark og på Østlandet. I 2014 vil vi blant annet slutføre mellomlandsforbindelsen Skagerrak 4 og Østre korridor. Østre korridor vil gi økt kapasitetsutnyttelse på mellomlandsforbindelsene, samt bidra til forbedret forsyningsikkerhet på Østlandet.

Statnett har de siste årene økt utbyggingskapasiteten. Et av de viktigste tiltakene vi har gjennomført for å sikre tilgang på kompetanse har vært å bygge opp en egen leverandørbase tilpasset behovet i våre prosjekter. Dette arbeidet vil fortsette. Samtidig vil en rask kapasitetsøkning være utfordrende med hensyn til økt gjennomføringsrisiko, press i leverandørmarkedet og en sikker driftssituasjon. Dette krever at vi kontinuerlig vurderer tiltak som bidrar til et jevnt investeringspådrag.

Prosjekter under gjennomføring

Det er stor aktivitet i Statnett, og mange prosjekter er under gjennomføring. Felles for disse prosjektene er at de i all hovedsak følger framdriftsplanen som vi skisserte i NUP 2013.

Unntaket er på strekningen **Ørskog-Sogndal** som blir forsinket som følge av Gulating lagmannsretts kjennelse om at Olje- og energidepartementets (OEDs) konsesjonsvedtak på trasévalget gjennom Myklebustdalen i Bremanger kommune ble fattet på feilaktig faktisk grunnlag og at Statnetts tiltredelsesrett til eiendommene ikke var gyldig. OED kom i september frem til at konsesjonsvedtaket opprettholdes. På bakgrunn av OEDs beslutning vil Statnett på nytt igangsette prosessen med å tiltre eiendommene i Myklebustdalen og i Sjørdalen. Når vi kjenner tidspunkt for tiltredelse kan vi utarbeide en ny fremdriftsplan og nytt kostnadsestimat.

Oversikt over kostnader og fremdriftsplan for alle prosjektene under gjennomføring er vedlagt.

Prosjekter under planlegging

Prosjekter under planlegging har en større usikkerhet enn prosjekter under gjennomføring. Behovet og forutsetninger for prosjekter som ligger langt fram i tid kan endre seg, og det kan vise seg at vi bør endre framdriftsplan eller endre på prosjektet. I tillegg må vi se prosjektene i sammenheng for å få til en optimal gjennomføring av Statnetts prosjekter totalt sett.

Siden vi la frem NUP 2013 har det skjedd flere endringer i våre prosjekter under planlegging. Fremdriftsplanen til noen av prosjektene er endret for å sikre en bedre prosjektgjennomføring. Noen prosjekter har fått økt kostnadsramme, og i noen av prosjektene er kostnadene redusert. Under følger en oppsummering av de viktigste endringene.

Statnett fikk i 2012 konsesjon fra NVE på **Balsfjord-Skaidi(-Hammerfest)**. Konsesjonen er til klagebehandling i OED, og Statnett planlegger for endelig konsesjon i løpet av første kvartal 2015. Tiltaket vil bedre forsyningen i området nord for Balsfjord betydelig, samt legge til rette for verdiskaping, noe ny fornybar produksjon og muliggjøre sanering av regionalnett i området på sikt. Siden NUP 2013 er det besluttet en trinnvis utbygging av forbindelsen, og det er tatt investeringsbeslutning på strekningen Balsfjord-Skaidi. Strekningen Skaidi-Hammerfest vil kun realiseres ved behov som følge av industriell vekst i Vest-Finnmark. Kostnadsestimat og fremdriftsplan for prosjektet omfatter derfor kun strekningen Balsfjord-Skaidi, og er dermed endret i forhold til det som stod beskrevet i NUP 2013.

Fremtidig forbruksutvikling nord for Balsfjord er usikker, og vi behøver en trinnvis plan som sikrer at vi møter behovene etter hvert som de kommer. Statnett planlegger derfor en **konseptvalgutredning (KVU) om langsiktig nettutvikling i nord**. Den kommer til å dekke forsyningsbehovene både på lengre og kortere sikt. KVU'en vil bli utarbeidet i tett dialog med relevante interessenter, og vil være ferdig i løpet av 2015. I NUP 2013 ble en ny forbindelse på Lakselv-Adamselv trukket frem som en naturlig første etappe i nettutviklingen videre fra Skaidi. Denne vurderingen står ved lag. I konsesjonsbehandlingen stilles det krav til at et tiltak settes inn i en helhetlig sammenheng. KVU'en vil inneholde analyseelementer som uansett må innarbeides i en konsesjonssøknad, og vil dermed sikre god fremdrift for prosjektet. Utredningen vil stadfeste langsiktig retning og kortsiktige prioriteringer i den videre nettutviklingen i landsdelen, herunder behov og lønnsomhet for en ny 420 kV for **Skaidi-Varangerbotn**.

I NUP 2013 ble **Aura/Viklandet-Klæbu** omtalt som ett prosjekt. Strekningen Aura/Viklandet-Trollheim må på plass før eventuell vindkraft i Snillfjord kan knyttes til i Trollheim. Vi vurderer at det ikke er nødvendig å gjennomføre resten av prosjektet (Trollheim-Klæbu) like raskt. Prosjektet er derfor delt i to. Kostnadene i oppdatert investeringsplan er i tråd med meldingen vi sendte NVE i oktober 2013, men intervallet er snevret inn fordi prosjektet er utviklet videre og usikkerheten er redusert.

Statnett har i forbindelse med ferdigstilling av konseptvalgutredning og videre prosjektutvikling for **Sauda-Samnanger** kommet til at det er mest hensiktsmessig å sikre økt kapasitet tidligst mulig via strømpoppgradering av forbindelsen. Dette vil trolig gi tilstrekkelig kapasitet på mellomlang sikt. Samtidig er det usikkerhet om behovet på lengre sikt, og en trinnvis utvikling vil derfor være mest hensiktsmessig. Derfor mener vi at det er rasjonelt å øke spenningen på forbindelsen på et senere tidspunkt.

Bjerkreim transformatorstasjon vil kunne knytte til vindkraft fra Bjerkreimklyngen. Statnett overtok våren 2014 konsesjonen for transformatorstasjonen fra Lyse Sentralnett. Vi vurderer at det er nødvendig å avklare noen forhold ved tillatelsen med NVE. Vi forventer at dette vil bli gjort i

løpet av 2015. Deretter vil prosjektet ferdigstilles i løpet av 2-4 år avhengig av valgt gjennomføringsmodell.

For ny 420 kV-ledning **Lyse-Stølaheia** har nye byggbarhetsanalyser avdekket behov for endret teknisk løsning og endret prosjektomfang. Kostnadsestimatet har derfor blitt justert. I tillegg tar nytt estimat i større grad høyde for usikkerhet i prosjektet. Endringer i prosjektet har også ført til at myndighetene har bedt om enkelte tilleggsutredninger, og det vil derfor bli sendt en tilleggsøknad høsten 2014. Dermed forventes endelig konsesjonsvedtak først i 2016 i stedet for 2014/2015, og ferdigstilling av prosjektet skyves tilsvarende ettersom forventet byggetid fortsatt er 4 år. Ledningen er viktig for å sikre strømforsyningen i Stavangerområdet, og endringen i fremdriftsplanen innebærer forlenget periode med dagens forsynings situasjon.

Prosjektet **Vestre korridor** innebærer spenningsoppgradering av sentralnettet på Sør-Vestlandet og inkluderer en rekke delprosjekter med ulik fremdriftsplan. Store deler av prosjektet er investeringsbesluttet og til dels under gjennomføring, mens noe fortsatt er under planlegging. Siden NUP 2013 er det gjort flere løsningsvalg i Vestre korridor. Dette har gitt økt omfang med ytterligere en stasjon og tilrettelegging for tilkobling av underliggende nett på to stasjoner. Disse tiltakene styrker samfunnsnyttene i prosjektet gjennom økt mulighet for tilknytning av ny fornybar energiproduksjon. I tillegg er det gjennomført prosjektering og planlegging av kraftledningene som har avdekket behov for kraftigere dimensjonering på flere strekninger. Som et resultat av dette har forventet kostnadsnivå økt fra 6-9 mrd. 2012-kroner til 8-10 mrd. 2014-kroner.

De første tiltakene i **Nettplan Stor-Oslo**, som skal gjennomføres i perioden frem mot om lag 2020, er reinvesteringssprosjekter og tiltak som skal sikre økt kapasitet i deler av nettet. Disse tiltakene utgjør trinn 1 av nettplanen og legger til rette for et fremtidig spenningsnivå på 420 kV i Stor-Oslo. Trinn 2 og trinn 3 planlegger vi å gjennomføre rundt henholdsvis 2025 og 2030. NUP 2013 inneholdt et grovt kostnadsestimat for planlagte tiltak i Nettplan Stor-Oslo til og med 2023. Siden i fjor er prosjektene i trinn 1 utviklet videre, og har fått oppdaterte kostnadsestimater som er tatt inn i den oppdaterte investeringsplanen.

Vi har justert fremdriftsplanen for **Nedre Røssåga-Namsos**. Vi planlegger nå tidligere idriftsettelse for å koordinere prosjektet med spenningsoppgraderingen av Namsos-Klæbu og med Statkrafts utvidelse av Nedre Røssåga kraftstasjon.

I NUP 2013 var det flere prosjekter som innebar å **klargjøre 300 kV-ledninger for 420 kV**, med spenningsheving på et senere tidspunkt. Disse prosjektene er utsatt for å sikre at mest mulig av gjennomføringskapasiteten gjøres tilgjengelig for høyere prioriterte prosjekter. Prosjektene er derfor tatt ut av tabellene over "Prosjekter under planlegging".

Oversikt over kostnader og fremdriftsplan for prosjektene under planlegging er vedlagt.

Investeringstempoet øker mot 2020

Kraftbransjens samlede investeringer både innenfor produksjon og nettutbygging vil øke de nærmeste årene. Den samme utviklingen gjenspeiles også i Statnetts investeringsplan.

Siden 2010 har det vært en stor vekst i antall km ledningsbygging pr. år, og denne veksten vil fortsette. Dersom vi realiserer alle prosjekter som planlagt, kan utbyggingsvolumet fortsette å øke fra rundt 150 km ny ledning i 2014 til opp mot 300 km i 2018, for så å reduseres raskt igjen. Utbyggingsvolum for stasjoner og planlagte ombygde koblingsfelt i stasjoner de kommende årene

viser et tilsvarende bilde. Det er imidlertid fremdeles store deler av Statnetts prosjektportefølje som er beheftet med usikkerhet rundt konsesjonstidspunkt og behov.

Elsertifikatmarkedet er en viktig årsak til den raske økningen i investeringstempoet mot 2017-2018, ettersom flere av våre prosjekter de nærmeste årene tilrettelegger for tilknytning av ny fornybar produksjon. I henhold til gjeldende regler må fornybarprosjekter være ferdigstilt og levere strøm inn på nettet innen utgangen av 2020 for å være støtteberettiget. Planene om å bygge mellomlandsforbindelser til UK og Tyskland vil også bidra til å øke aktivitetsnivået ytterligere i samme tidsperiode. Statnett ønsker i tillegg at reinvesteringene holdes på et jevnt nivå de kommende ti årene for å sikre en tilfredsstillende tilstand på anleggene, og opprettholde en god forsyningssikkerhet på lang sikt. Vi anslår at samlet reinvesteringsbehov vil utgjøre ca. 10-15 mrd. kroner i den kommende tiårsperioden, i tillegg til mindre reinvesteringer og komponentutskiftninger.

Kontrollert vekst i utbyggingskapasiteten fremover

Statnett har de siste tre årene tredoblet egen utbyggingskapasitet. For å møte investeringsbehovet fremover må Statnett fortsette kapasitetsoppbyggingen, uten at dette går på bekostning av krav om kostnadseffektivitet, HMS og kvalitet. En rask kapasitetsoppbygging vil øke risikoen i prosjektgjennomføringen. Den hurtige kapasitetsoppbyggingen og en stor investeringsportefølje i hele bransjen fører dessuten til et økende press på enhetskostnader. Dette skyldes blant annet at leverandørenes kostnader ved å utvide sin kapasitet må dekkes inn over kortere tid, samtidig som høy kapasitetsutnyttelse generelt fører til prispress. Dette bildet har forsterket seg siden NUP 2013, og ligger an til å forsterkes ytterligere i årene som kommer. Et annet trekk ved utviklingen siden NUP 2013 er økende press på systemmarginene. Den daglige driften utfordres mer, og en omfattende investeringsportefølje bidrar til et økende behov for utkoblinger.

Det er viktig å legge til rette for en mer stabil og langsiktig oppdragsmengde. Hensynet til kostnadseffektivitet, gjennomføringsrisiko og drift tilsier at porteføljen bør jevnes noe ut, og at noen prosjekter skyves på.

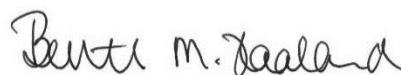
Prosess fram mot Nettutviklingsplan 2015

Gevinstene ved å utsette et nettprosjekt må veies opp mot ulempene, som for eksempel forsinkelser i fornybarprosjekter, midlertidig prisforskjeller mellom områder, redusert handelskapasitet og økt risiko i systemdriften. Statnett legger opp til at avveiningene skal skje i en åpen dialog med berørte parter som et ledd i prosessen frem mot fremleggelse av Nettutviklingsplan 2015. Gjennom denne prosessen vil vi konkludere med hvor store justeringer i porteføljen frem mot 2020 som er nødvendig og realistisk for at samfunnets samlede kostnader forbundet med å realisere porteføljen blir så lave som mulig. Som en del av denne prosessen må vi også vurdere konsekvenser av eventuelle endringer i rammevilkår, for eksempel eventuelle justeringer i elsertifikatordningen ved kontrollstasjonen 2015.

Med vennlig hilsen

Håkon Borgen
konserndirektør Teknologi og utvikling

Bente Monica Haaland
konserndirektør Strategi og kommunikasjon

Vedlegg Oversikt over prosjektene i oppdatert investeringsplan

Utviklingen av nye sentralnettanlegg tar lang tid. Underveis i prosjektutviklingen legger Statnett stor vekt på å gi oppdatert informasjon om prosjektenes status til ulike interessenter. Oppdatert informasjon om Statnetts viktigste prosjekter finnes til enhver tid på www.statnett.no.

Under er en regionvis oversikt over kostnader og fremdriftsplan for prosjekter under gjennomføring og under planlegging. De store prosjektene, samt prosjekter hvor det er store endringer siden NUP 2013 er omtalt under tabellene.

1 Utvikling i planene i Nord-Norge

Prosjekter under gjennomføring i Nord-Norge

	NUP 2013		Oppdatert investeringsplan 2014	
	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet idriftsettelse	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet idriftsettelse
Lakselv stasjon, reinvestering	130 - 160	2014	140-160	2014
Mestervik stasjon, reinvestering	130 - 160	2014	130-160	2014
Beredskapskabel Nord-Norge	145 - 160		145-160	2014
Tjeldsundet kabelanlegg	110 - 160	2015	130-150	2015
Reaktiv kompensering Lofoten/Vesterålen	110 - 160	2015/16	130-150	2015
Ofoten-Balsfjord, ny 420 kV-ledning	3000 - 4000	2016/17	3200-3700	2016/17

Ofoten – Balsfjord

Prosjektet fikk endelig konsesjon i august 2013, og byggingen startet i mai 2014. Prosjektet består av delstrekningene Ofoten-Kvandal-Bardufoss-Balsfjord, og alle strekningene skal være i drift i 2017. Det er planlagt noe sanering av 132 kV-nett i 2018. Tiltaket vil bedre forsyningen i området nord for Ofoten betydelig, samt legge til rette for noe ny fornybar produksjon.

Prosjekter under planlegging i Nord-Norge

	NUP 2013			Oppdatering investeringsplan 2014			Kommentar
	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet konsesjon	Forventet ferdigstillelse etter endelig konsesjon	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet/gitt(*) konsesjon	Forventet ferdigstillelse etter endelig konsesjon	
Kobbelv, ny transformering	130 - 180	2013	2-3 år	130-180	2013*	4 år	
Svartisen, ny transformering	80 - 110	2013	3 år	80-110	2013*	2-3 år	
Nedre Røssåga-Namsos, spenningsoppgradering	800 - 1300	2014	4-6 år	800-1000	2014	3-4 år	Fremskyndet gjennomføring knyttet til koordinering med Klæbu-Namsos.
Salten, ny stasjonsløsning	250 - 350	2014	2-3 år	250-350	2015(*)	2-3 år	Deler av konsesjonen er påklaget til OED.
Balsfjord-Skaidi (-Hammerfest), ny 420 kV-ledning	5000-8000	2014	6-8 år	4000-6000	2015	4-6 år	Kostnader i investeringsplan 2014 ekskluderer Skaidi-Hammerfest
Skjomen stasjon	-	-	-	130-160	2015	2-3 år	Reinvestering

Kobbelv

Ny transformering i Kobbelv fikk konsesjon i 2013. Fremdriftsplanen er justert noe på grunn av mulig rasfare. Endelig plassering av eventuell rasvoll er ikke bestemt. Planlagt idriftsettelse er i 2017. Utsettelse kan forsinke tilknytning av fornybarprosjekter i området.

Spenningsoppgradering Nedre Røssåga-Namsos

Statnett fikk i september 2014 konsesjon fra NVE for å spenningsoppgradere 300 kV duplex-ledningen mellom Nedre Røssåga og Namsos til 420 kV. Prosjektet har fått høyere prioritet og er investeringsbesluttet for å koordinere med oppgradering av Nedre Røssåga transformatorstasjon og Statkrafts ombygging i Nedre Røssåga kraftverk, samt med spenningsoppgraderingen av Namsos-Klæbu. Dette gir en kortere forventet gjennomføringstid for prosjektet enn tidligere planlagt. Prosjektet inkluderer også endret transformering mot regionalnettet i Tunnsjødal.

Salten

Ny stasjonsløsning i Salten transformatorstasjon er forsinket på grunn av utfordringer knyttet til vei inn til det nye stasjonsområdet. Delen av konsesjonsvedtaket som angår veien ble påklaget til OED. Vi forventer endelig avklaring i 2015. Planlagt idriftsettelse er fortsatt 2-3 år etter tidspunkt for endelig konsesjon.

Balsfjord-Skaidi(-Hammerfest)

Prosjektet fikk konsesjon fra NVE i 2012 og er til klagebehandling i OED. Statnett planlegger for endelig konsesjon i løpet av første kvartal 2015. Tiltaket vil bedre forsyningen i området nord for Balsfjord betydelig, samt legge til rette for verdiskaping, noe ny fornybar produksjon og muliggjøre sanering av regionalnett i området på sikt. Siden NUP 2013 er det besluttet en trinnvis utbygging av forbindelsen, og det er tatt investeringsbeslutning på strekningen Balsfjord-Skaidi. Strekningen fra Skaidi-Hammerfest vil kun realiseres ved behov som følge av industriell vekst i Vest-Finnmark. Kostnadsestimat og fremdriftsplan for prosjektet omfatter derfor kun strekningen Balsfjord- Skaidi, og er dermed endret i forhold til det som stod beskrevet i NUP 2013.

Skjomen

Skjomen stasjon er fra 1973. Både kontrollanlegg og SF6-anlegg har høy alder og det er behov for reinvesteringer.

Andre tiltak i Nord-Norge

Nettutvikling nord for Balsfjord

Fremtidig forbruksutvikling nord for Balsfjord er usikker, og vi behøver en trinnvis plan som sikrer at vi møter behovene etter hvert som de kommer. Statnett planlegger derfor en konseptvalgutredning (KVU) om langsiktig nettutvikling i nord. Den kommer til å dekke forsyningsbehovene både på lengre og kortere sikt. KVU'en vil bli utarbeidet i tett dialog med relevante interessenter, og vil være ferdig i løpet av 2015. I NUP 2013 ble en ny forbindelse på Lakselv-Adamselv trukket frem som en naturlig første etappe i nettutviklingen videre fra Skaidi. Denne vurderingen står ved lag. I konsesjonsbehandlingen stilles det krav til at et tiltak settes inn i en helhetlig sammenheng. KVU'en vil inneholde analyseelementer som uansett må innarbeides i en konsesjonssøknad, og vil dermed sikre god fremdrift for prosjektet. Utredningen vil stadfeste langsiktig retning og kortsiktige prioriteringer i den videre nettutviklingen i landsdelen, herunder behov og lønnsomhet for en ny 420 kV for Skaidi-Varangerbotn.

Lofoten/Vesterålen

Statnett har i løpet av det siste året gjennomført systemanalyser av Lofoten og Vesterålen.

Analysene viser at det ikke er rom for nytt forbruk slik nettet er i dag. Videre viser analysene at en av de største årsakene til feil er knyttet til jordingsforholdene. Statnett har derfor satt i gang et arbeid for å utbedre forholdene sammen med de øvrige anleggskonsesjonærene i regionen. Statnett setter inn reaktive kompenseringer i nettet for å bedre spenningsforholdene i tunglast og ved feil. I tillegg anskaffer vi reservekabel for de mange sjøkabelforbindelsene i området. Dette vil gi en tilfredsstillende forsyningssikkerhet på kort og mellomlang sikt, samt åpne for at det kan tas inn noe nytt forbruk i området. Større forbruksøkninger på lengre sikt er i stor grad knyttet opp mot eventuell petroleumsvirksomhet utenfor Lofoten og Vesterålen. Dette vil medføre behov for ytterligere nettførsterkninger, som da må utredes.

OED åpnet i fjor for at Lofotringen, den ytterste 132 kV ringforbindelsen i Lofoten og Vesterålen, kan innlemmes i sentralnettet. NVE har i september i år godkjent at anleggskonsesjonene i Lofotringen overføres til Statnett. Ledningen mellom Kanstadbotn og Kvitfossen overføres imidlertid først når ny ledning som bygges på strekningen er ferdig i 2016.

Røssvatn

Statnett har i samarbeid med regionalnettseier Helgelandskraft gitt NVE etterspurt informasjon i forbindelse med nettilknytningsplanene om ny produksjon ved Røssvatn.

Kolsvik

Statnett vurderer behovet for økt transformator kapasitet og ny stasjonsløsning i Kolsvik. Dette som følge av vedtatte og planlagte planer for ny vann- og vindkraft i området. Statnett fikk i september 2014 konsesjon for spenningsoppgradering av duplex-ledningen mellom Nedre Røssåga og Namsos til 420 kV, inkludert forbindelsen Namskogan-Kolsvik.

2. Utvikling i planene i Midt-Norge

Prosjekter under gjennomføring i Midt-Norge

	NUP 2013		Oppdatert investeringsplan 2014	
	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet idriftsettelse	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet idriftsettelse
Ørskog-Sogndal, ny 420 kV ledning	4600 - 5600	2016	**	**
Klæbu-Namsos, spenningsoppgradering	700 - 1000	2016	700-800	2017

** Se omtale av Ørskog-Sogndal under

Ørskog-Sogndal

Ørskog-Sogndal vil bidra til bedre forsyningssikkerhet i Midt-Norge. Prosjektet ble forsinket som følge av Gulating lagmannsretts kjennelse om at Olje- og energidepartementets (OEDs) konsesjonsvedtak på trasévalget gjennom Myklebustdalen i Bremanger kommune ble fattet på feilaktig faktisk grunnlag og at Statnetts tiltredelsesrett til eiendommene ikke var gyldig. OED kom i september frem til at konsesjonsvedtaket opprettholdes. På bakgrunn av OEDs beslutning vil Statnett på nytt igangsette prosessen med å tiltre eiendommene i Myklebustdalen og i Sjørdalen. Når vi kjenner tidspunkt for tiltredelse kan vi utarbeide en ny fremdriftsplan og nytt kostnadsestimat.

Klæbu-Namsos

Tidsplanen for spenningsoppgraderingen av strekningen Klæbu-Namsos er noe forskjøvet fordi prosjektet blir koordinert med spenningsoppgraderingen videre nordover fra Namsos.

Prosjekter under planlegging i Midt-Norge

	NUP 2013			Oppdatering investeringsplan 2014			Kommentar
	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet konsesjon	Forventet ferdigstillelse etter endelig konsesjon	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet/gitt(*) konsesjon	Forventet ferdigstillelse etter endelig konsesjon	
Namsos-Storheia	1900-2700	2013	5 år	1800-2400	2013*	5 år	
Snillfjord - Trollheim	1600-2300	2013	6 år	1600-2300	2013*	6 år	
Storheia-Snillfjord	1900-2700	2013	10-15 år	1900-2700	2013*	10-15 år	
Aura/Viklandet - Trollheim	1200-1700**	2016	3 år	1850-2250	2015	4 år	Prosjektet er delt i to som følge av vindkraft i Snillfjord.
Trollheim-Klæbu					2017	8-10 år	

**Kostnadsestimat for prosjektet ble justert i melding til NVE oktober 2013

Namsos-Roan-Storheia-Snillfjord-Trollheim

På Fosen og i Snillfjordområdet er det planer om utbygging av vindkraftproduksjon og i 2013 ga departementet konsesjon til totalt 1300 MW. Samtidig fikk Statnett konsesjon til å bygge gjennomgående 420 kV-nett over Fosen og gjennom Snillfjord (fra Namsos til Trollheim). Utbygging av vindkraft og nett er koordinert gjennom en avtale mellom vindkraftaktørene og Statnett.

Aura/Viklandet-Trollheim-Klæbu

Spenningsoppgradering av strekningen Aura/Viklandet-Klæbu er delt opp i to delstrekninger; Aura/Viklandet-Trollheim og Trollheim-Klæbu. Oppgradering av første delstrekning er planlagt ferdigstilt før eventuell vindkraft i Snillfjord kobles til i Trollheim. Kostnadsestimatet for prosjektet økte i forbindelse med utredninger i forkant av meldingen vi sendte NVE oktober 2013. Utredningene avdekket blant annet behov for traseomlegging som økte omfanget av prosjektet. Kostnadsintervallet er imidlertid snevret inn i forhold til meldingen fordi prosjektet er utviklet videre og usikkerheten er redusert.

Andre tiltak i Midt-Norge

Aura-Vågåmo

Dette er en av flere klargjøringer for 420 kV drift som er utsatt, jf. omtale i brevet. Statnett har ikke lagt en ny tidsplan for dette prosjektet.

Nyhamna

Operatøren av gassanlegget på Nyhamna har planlagt å øke forbruket fra slutten av 2016. Anlegget har svak forsyningssikkerhet via 420 kV-forbindelsen Viklandet-Fræna. Statnett har i samråd med Shell utredet nytten av tosidig forsyning til gassanlegget. Konseptvalgutredning er planlagt ferdigstilt i løpet av 2015.

3. Utvikling i planene på Vestlandet

Prosjekter under gjennomføring på Vestlandet

	NUP 2013		Oppdatert investeringsplan 2014	
	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet idriftsettelse	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet idriftsettelse
Evanger, økt transformator kapasitet**	135	2016	40	2016
Samnanger, økt transformator kapasitet**	50	2016	50	2016
Mongstad-Kollsnes, ny 300/420 kV-ledning**	1200	2017	1200	2017

**Prosjektet tilhører BKK Nett

Kollsnes-Mongstad-Modalen

BKK Nett startet i sommer arbeidet med Mongstad-Kollsnes. Planlagt idriftsettelse er i 2017. NVE innstilte høsten 2013 på konsesjon til videreføringen fra Mongstad til Modalen. Konsesjonen er til behandling i departementet.

Prosjekter under planlegging på Vestlandet

	NUP 2013			Oppdatering investeringsplan 2014			Kommentar
	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet konsesjon	Forventet ferdigstillelse etter endelig konsesjon	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet/ gitt(*) konsesjon	Forventet ferdigstillelse etter endelig konsesjon	
Røldal, ny transformering	90 - 130	2011	3 - 4 år	90-130	2011*		Avhengig av investeringsbeslutning på vannkraft
Evanger-Samnanger, spenningsoppgradering	60	2014	2 - 3 år	50-60	2014*	2 år	BKK Nett AS
Mauranger, ny transformering	110 - 160	2014	3 år	110-160	2014*	3 år	
Modalen-Mongstad, ny 300/420 kV ledning	930	2014	3 år	800-1000	2014	4 år	BKK Nett AS
Spanne, økt transformator kapasitet	20 - 30	2014/2015	1-2 år	20-30	2014/2015	1-2 år	SKL Nett
Refsdal, transformering	60 - 90	2014	1 - 2 år	60-90	2015	3-4 år	Avhengig av investeringsbeslutning på vannkraft
Leirdøla, reinvesteringer og økt transformering	140 - 210	2015	2 år	130-170	2015	3 år	Avhengig av investeringsbeslutning på vannkraft
Bremanger, transformering (Ålfoten)	180 - 260	2015	2 - 3 år	85-125	-	-	Videre framdrift er avhengig av Ørskog-Sogndal og investeringsbeslutning på vindkraft
Aurland-Sogndal, spenningsoppgradering	500 - 900	2016	3 - 4 år	500-900	2016	3-4 år	
Sauda-Samnanger, ledninger	2000-3000	2016	4 - 5 år	1000-1500	2017	4 år	Prosjektet planlegges gjennomført i to trinn.
Sauda-Samnanger, stasjoner				1000-1500	2017	8-10 år	

Aurland-Sogndal

Statnett sendte våren 2014 melding om oppgradering av Aurland-Sogndal. Nåværende plan er å bygge parallelt før den gamle linja rives.

Sauda-Samnanger

Statnett har i forbindelse med ferdigstilling av konseptvalgutredning og videre prosjektutvikling for Sauda-Samnanger kommet til at det er mest hensiktsmessig å sikre økt kapasitet tidligst mulig via strømpoppgradering av forbindelsen. Dette vil trolig gi tilstrekkelig kapasitet på mellomlang sikt. Samtidig er det usikkerhet om behovet på lengre sikt, og en trinnvis utvikling vil derfor være mest hensiktsmessig. Derfor mener vi at det er rasjonelt å øke spenningen på forbindelsen på et senere tidspunkt.

Andre tiltak på Vestlandet

SKL-ringen

Konseptvalgutredning for å legge til rette for elektrifisering av Utsirahøyden og utvidelse av Hydros aluminiumsverk på Karmøy er planlagt ferdigstilt i 2015 med påfølgende myndighetsbehandling. Videre arbeid avhenger av konklusjoner fra arbeidet og myndighetenes vurdering av konseptvalgutredningen.

4 Utvikling i planene i Norge-Sør

Prosjekter under gjennomføring i Norge-Sør

	NUP 2013		Oppdatert investeringsplan 2014	
	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet idriftsettelse	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet idriftsettelse
Kristiansand, økt transformeringskapasitet	50-70	2014	30-50	2014
Østre korridor, spenningsoppgradering og ny kraftledning	1300 - 1600	2014	1300-1600	2014

Østre korridor

Arbeidet med å spenningsoppgradere Østre korridor vil bli ferdigstilt i løpet av høsten 2014. Prosjektet vil gi en gjennomgående 420 kV-forbindelse fra Rød, nord for Grenland, til Kristiansand. Forbindelsen er nødvendig for utnyttelse av kapasiteten på Skagerrak-kablene etter at SK4 er i drift. I tillegg vil tiltaket styrke forsyningssikkerheten til Sør- og Østlandet, legge til rette for verdiskaping og muliggjøre sanering av regionalnettet i området.

Prosjekter under planlegging i Norge-Sør

	NUP 2013			Oppdatering investeringsplan 2014			Kommentar
	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet konsesjon	Forventet ferdigstillelse etter endelig konsesjon	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet/gitt(*) konsesjon	Forventet ferdigstillelse etter endelig konsesjon	
Honna transformatorstasjon	230	2013	3 år	250-300	2013*	4 år	Agder Energi Nett
Bjerkreim transformatorstasjon	250 - 300	2012	2-3 år (Lyse)	350-450	2015	2-4 år**	Avhengig av investeringsbeslutning på vindkraft
Lyse-Stølaheia, ny 420 kV-ledning	2200-2500	2014/2015	3 - 4 år	2500-3500	2016	4 år	
Vestre korridor, spenningsoppgradering	6000-9000	2013-2016	4 - 6 år	8000-10000	2013-2016	4-6 år	Består av flere prosjekter i ulike faser

**Avhengig av gjennomføringsmodell

Bjerkreim

Bjerkreim transformatorstasjon vil kunne knytte til vindkraft fra Bjerkreimklyngen. Statnett overtok våren 2014 konsesjonen for transformatorstasjonen fra Lyse Sentralnett. Vi vurderer at det er nødvendig å avklare noen forhold ved tillatelsen med NVE. Vi forventer at dette vil bli gjort i løpet av 2015. Deretter vil prosjektet ferdigstilles i løpet av 2-4 år. Utsatt idriftsettelse i forhold til NUP 2013 medfører utsatt mulighet for nettilknytning for vindkraft. Statnett jobber derfor med vindkraftaktørene med å se på alternativ gjennomføringsmodell for å redusere byggetid.

Det er gitt endelig konsesjon til 426 MW vindkraft som er planlagt tilknyttet stasjonen. Stasjonen vil senest være på plass i 2019 dersom det besluttes å bygge ut tilstrekkelig volum vindkraft. Statnett vurderer at det vil være nødvendig med et utbyggingsvolum på minst 200-250 MW vindkraft for å gjøre det samfunnsmessig rasjonelt å etablere Bjerkreim transformatorstasjon. Ved lavere utbyggingsvolumer kan det være samfunnsmessig rasjonelt med nettilknytning i regionalnettet.

Lyse-Stølaheia

For ny 420 kV-ledning Lyse-Stølaheia har nye byggbarhetsanalyser avdekket behov for endret teknisk løsning og endret prosjektomfang. Kostnadsestimatet har derfor blitt justert. I tillegg tar nytt estimat i større grad høyde for usikkerhet i prosjektet. Endringer i prosjektet har også ført til at myndighetene har bedt om enkelte tilleggsutredninger, og det vil derfor bli sendt en tilleggsøknad høsten 2014. Dermed forventes endelig konsesjonsvedtak først i 2016 i stedet for 2014/2015, og ferdigstillelse av prosjektet skyves tilsvarende ettersom forventet byggetid fortsatt er 4 år. Ledningen er viktig for å sikre strømforsyningen i Stavangerområdet, og en forsinkelse innebærer forlenget periode med dagens forsynings situasjon.

Vestre korridor

Prosjektet Vestre korridor innebærer spenningsoppgradering av sentralnettet på Sør-Vestlandet og inkluderer en rekke delprosjekter med ulike fremdriftsplaner. Store deler av prosjektet er investeringsbesluttet og til dels under gjennomføring, mens noe fortsatt er under planlegging.

Siden NUP 2013 er det gjort flere løsningsvalg i Vestre korridor. Dette har gitt økt omfang med ytterligere en stasjon og tilrettelegging for tilkobling av underliggende nett på to stasjoner. Disse tiltakene styrker samfunnsnyttene i prosjektet gjennom økt mulighet for tilknytning av ny fornybar energiproduksjon. I tillegg er det gjennomført prosjektering og planlegging av kraftledningene som

har avdekket behov for kraftigere dimensjonering på flere strekninger. Som et resultat av dette har forventet kostnadsnivå økt fra 6-9 mrd. 2012-kroner til 8-10 mrd. 2014-kroner.

5 Utvikling i planene i Norge-Øst

Prosjekter under gjennomføring i Norge-Øst

	NUP 2013		Oppdatert investeringsplan 2014	
	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet idriftsettelse	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet idriftsettelse
Trafokapasitet Østlandet: Follo, Tegneby, Sogn, Vågåmo, Tveiten og Fåberg	680 - 740	2015	655-710	2015

Prosjekter under planlegging i Norge-Øst

	NUP 2013			Oppdatering investeringsplan 2014			Kommentar
	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet konsesjon	Forventet ferdigstillelse etter endelig konsesjon	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet/gitt(*) konsesjon	Forventet ferdigstillelse etter endelig konsesjon	
Vemorktoppen stasjon	140 - 210	2013	3-4 år	160-240	2013*	4-5 år	
Indre Oslofjord Solberg-Brenntangen	580-840	2014	2-4 år	1050-1200	2014 ^(*)	3-4 år	Deler av konsesjonen er pålagt til OED.
Indre Oslofjord Filtvedt-Brenntangen	575-830	2014	2-4 år				
Hamang transformatorstasjon	480 - 700	2014	3-4 år	480-700	2014*	6-7 år	
Borgund, økt transformator kapasitet	50 - 80	2013	2 år	50-80	2015	2 år	
Nettplan Stor-Oslo	5000-8000	2015-2019	2 - 5 år	4000-6000	2015-2018	2-5 år	Data i investeringsplanen 2014 inkluderer trinn 1

Vemorktoppen

Stasjonen er bygget i 1971 og nærmer seg endt teknisk levetid, men det er foreløpig ikke feil ved anlegget. Stasjonen ligger værutsatt til ved Rjukan på 850 moh, og den kobler inn kraften fra Vemork kraftverk. Stasjonen utgjør en del av forbindelsen Flesaker-Songa som er en viktig øst-vest forbindelse.

Indre Oslofjord

Statnett fikk i april 2014 konsesjon for nye 420 kV sjøkabler på de to kabelforbindelsene over indre Oslofjord, den ene Solberg-Brenntangen og den andre Filtvet-Brenntangen mellom Hurum og Vestby kommuner. Det foreligger en klage på plassering av en stasjon. Klagen er til behandling i departementet. Forutsatt en rask avklaring på klagen planlegger Statnett å idriftsette de nye kablene i henholdsvis 2017 og 2018. De nye sjøkablene i indre Oslofjord er en forutsetning for

Nettplan Stor-Oslo og vil sikre god strømforsyning på det sentrale Østlandet, samt bidra til verdiskaping ved å sikre kraftutveksling til og fra Sverige.

Hamang transformatorstasjon

Hamang stasjon er et viktig bidrag for å gi økt forsyningsikkerhet til Asker, Bærum og Oslo. Statnett fikk endelig konsesjon for Hamang stasjon med SF6-anlegg som løsningsmodell i september 2014. Løsningsvalget for stasjonen krever at vi må vente med oppstart av byggingen til pågående veiarbeider i området er avsluttet. Forventet byggestart for prosjektet vil derfor bli noe senere enn tidligere anslått, og fremdriftsplanen for prosjektet skyves tilsvarende. Statnett vil iverksette flere provisoriske tiltak for å sikre tilfredsstillende strømforsyning i en mellomfase. Kostnadsanslag for de provisoriske tiltakene er under utarbeidelse.

Nettplan Stor-Oslo

Arbeidet med Nettplan Stor-Oslo ble startet høsten 2010. I fjor høst ble konseptvalgutredning (KVU) med ekstern kvalitetssikring og behandling sendt til Olje- og Energidepartementet. OED kom i juni 2014 med en uttalelse som ga støtte til behov og overordnet konseptvalg.

Trinn 1 av Nettplan Stor-Oslo, de første tiltakene som skal gjennomføres i perioden frem mot om lag 2020, er reinvesteringsprosjekter og tiltak som skal sikre økt kapasitet i deler av nettet. Dette inkluderer oppgradering av Hamang, Smestad, Sogn og Ulven stasjon, ny stasjon på Liåsen, samt kabelforbindelse mellom Smestad og Sogn og Ulven. Disse tiltakene legger til rette for et fremtidig spenningsnivå på 420 kV i Stor-Oslo. Trinn 2 og trinn 3 planlegger vi å gjennomføre rundt henholdsvis 2025 og 2030. NUP 2013 inneholdt et grovt kostnadsestimat for planlagte tiltak i Nettplan Stor-Oslo til og med 2023. Siden i fjor er tiltakene i trinn 1 utviklet videre, og har fått oppdaterte kostnadsestimater som er tatt inn i den oppdaterte investeringsplanen.

Andre tiltak i Norge-Øst

Prosjekter knyttet til klargjøring for 420 kV

I NUP 2013 sto også følgende prosjekter i oversikten "Under planlegging":

- Balbergskaret-Vang-Minne-Frogner
- Flesaker-Hof-Tveiten
- Vemorktoppen-Flesaker

Dette er noen av klargjøringene for 420 kV drift som er utsatt, jf. omtale i brevet. Statnett har ikke lagt en ny tidsplan for disse prosjektene.

6 Mellomlandsforbindelser

Prosjekter under gjennomføring

	NUP 2013		Oppdatert investeringsplan 2014	
	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet idriftsettelse	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet idriftsettelse
Skagerrak 4	1400-1700	2014	1550-1680	2014

Skagerrak 4

Prosjektet nærmer seg ferdigstillelse og gjenværende usikkerhet er redusert. Kostnadsintervallet er derfor snevret inn siden fremleggelse av NUP 2013.

Prosjekter under planlegging

	NUP 2013			Oppdatering investeringsplan 2014		
	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet konsesjon	Forventet ferdigstillelse	Forventet kostnad (mill. kroner)	Forventet/gitt(*) konsesjon	Forventet ferdigstillelse
NORD.LINK: Kabel til Tyskland	6000-8000	2013-2014	2018	6000-8000	2014	2018
NSN: Kabel til Storbritannia	6000-8000	2013-2014	2020	6000-8000	2014	2020

NordLink

Statnett planlegger sammen med sine tyske partnere Tennet og KfW å bygge en 1400 MW forbindelse mellom Norge og Tyskland. Tilkoblingspunktene for kabelen vil være Ertsmyra i Sirdal på norsk side og Wilster i Schleswig-Holstein på tysk side. Det er forventet konsesjonsavklaring i 2014 og idriftsettelse 2018.

NSN

Statnett planlegger sammen med sin britiske partner National Grid å bygge en 1400 MW forbindelse mellom Norge og England. Tilkoblingspunktene for kabelen vil være Kvilldal i Suldal på norsk side og Blyth i Northumberland på britisk side. Det er forventet konsesjonsavklaring i 2014 og idriftsettelse 2020.